

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 7 februari 1921 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om lagstiftning rörande beredande av tillfälle för parter i rättegångar och deras biträden att sitta och övervara förhandlingarna.

Närvarande: herrar Pettersson i Södertälje, Rogberg, greve Spens, J. T. Larsson, J. E. Berglund, Boman*, P. A. Hansson, Engberg*, Hederstierna, Strid, Svensson i Betingetorp*, Löfgren i Stockholm* och Johanson i Hallagården*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Uti en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 22, vilken behandlats av första lagutskottet, hava herrar *Anderson* i Råstock och *Lövgren* i Nyborg hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande av lagförslag om skyldighet för ordförandena i de allmänna underrätterna och i poliskamrarna ävensom polisdomare att tillse, att vid rättegångsförhandlingar parter och deras biträden beredes tillfälle att, då de ej äro i förhör eller utföra talan, sitta och övervara förhandlingarna.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sin ifrågavarande hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

Uti en år 1917 inom andra kammaren väckt motion nr 1 hemställde herr *Lindhagen*, att riksdagen ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte, på

sätt kunde befinnas erforderligt, föranstalta därom, att vid rättegångsförhandlingar för brott häktade och även andra enskilda parter jämte deras biträden, såsom i andra länder vore brukligt, bereddes rätt och tillfälle att, då de ej själva vore i förhör, sittande övervara förhandlingarna.

Andra kammarens femte tillfälliga utskott yttrade i avgivet utlåtande nr 4 bland annat:

»Enligt vid domstolarna i vårt land gällande praxis skola enskilda parter och deras biträden stående övervara behandlingen av sina mål. Det är uppenbart, att sådant måste verka tröttande och därigenom olägligt för dem i sådana fall, då förhandlingen tager en längre tid i anspråk. Utskottet anser därför, att praxis bör omläggas i den riktning, som redan nu vid många domstolar gör sig gällande i särskilda fall, nämligen att i domsalen sittplatser anordnas för parterna och deras biträden. Och dessa borde även vara berättigade att taga sittplatserna i bruk, när de icke själva förhöras eller utföra sin talan. Utskottet kan icke finna, att några olägenheter skulle följa med en sådan ändrad praxis beträffande det rent yttre förloppet av domstolsförhandlingarna.»

Sedan andra kammaren bifallit sitt utskotts hemställan om skrivelse till Kungl. Maj:t i frågan, yttrade första kammarens första tillfälliga utskott i avgivet utlåtande nr 5 bland annat:

»Motionärens förevarande yrkande avser icke att åvägbringa någon mera betydande avvikelse från hittills gällande praxis. Några svårigheter eller olägenheter torde näppeligen heller yppa sig vid förverkligandet av motionärens önskemål. För ändamålet torde vara tillräckligt, att Kungl. Maj:t genom cirkulärskrivelse eller på annat liknande sätt föranstaltade därom, att vid rättegångsförhandlingar enskilda parter jämte deras biträden bereddes rätt och tillfälle att, då de ej själva äro i förhör eller utföra sin talan, sittande övervara förhandlingarna. Givetvis bör dock vederbörande domare medgivas rätt att av disciplinära eller andra liknande skäl i enskilda fall göra undantag från en dylik regel.»

I skrivelse nr 43 anhöll riksdagen, att Kungl. Maj:t täcktes, på sätt kunde befinnas erforderligt, föranstalta därom att vid rättegångsförhandlingar enskilda parter jämte deras biträden bereddes rätt och tillfälle att, då de ej själva vore i förhör eller utförde sin talan, sittande övervara förhandlingarna.

Genom cirkulär den 18 januari 1918 till de allmänna underrätterna samt poliskamrarna och polisdomstolarna (Svensk författningssamling nr 51) har Kungl. Maj:t i enlighet med riksdagens framställning och efter hovrätternas hörande anbefallt ordförandena i de allmänna underrätterna och i poliskamrarna ävensom polisdomare att tillse, att vid rättegångsförhand-

lingar parter och deras biträden bereddes tillfälle att, då de ej äro i förhör eller utföra talan, sittande övervara förhandlingarna.

I den nu förevarande motionen göres gällande, att berörda kungl. cirkulär skulle hava visat sig ineffektivt, i det att åtminstone vid en angiven underrätt förekomme, att häktade finge stående övervara hela ransakningen. Motionärerna hemställa i anledning härav om utarbetande av lagförslag om skyldighet för den, som leder rättegångsförhandlingarna, att tillse, att åt parterna och deras biträden beredes tillfälle att, då de ej äro i förhör eller utföra talan, sittande övervara förhandlingarna.

Av ovan omförmälda cirkulär framgår otvetydigt, att parter och deras biträden skall av den, som leder rättegångsförhandlingarna, beredas tillfälle att sittande övervara dessa, med undantag allenast för de fall, då de undergå förhör eller utföra sin talan. Skulle i något fall ledaren av rättegångsförhandlingarna i strid mot berörda cirkulär obehörigen vägra part hans rätt i förevarande avseende, lär han därigenom göra sig skyldig till ämbetsfel.

Då vid sådant förhållande rättelse i det av motionärerna påtalade hänseendet i fall av behov tydligen kan vinnas utan vidtagande av den i motionen föreslagna lagstiftningsåtgärden, får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 7 februari 1921.

På första lagutskottets vägnar:

JAKOB PETTERSSON.
